УДК: 636.4.082

Бугаєвський В.М., Онищенко Л.В., Данильчук М.І.

ЧЕРВОНИЙ БІЛОПОЯСИЙ ГЕНОТИП СВИНЕЙ НА МИКОЛАЇВЩИНІ

Висвітлено результати багатолітньої роботи, яка проводилася науковцями та виробничниками Миколаївщини зі створення та розповсюдження нової породи червоних білопоясих свиней.

***Ключові слова**: генофонд, відтворення, генетичний потенціал, поєднання, поліпшуючі, селекційна ознака, генетична структура.*

Высветлены результаты многолетней работы, которая проводилась научными работниками и производителями Николаевщины по созданию и расспостранению новой породы красных белопоясых свиней.

***Ключевые слова:** генофонд, воссоздание, генетический потенциал, соединение, улучшающие, селекционная признака, генетическая структура.*

Results highlighted the work of many held academic Nikolaevschiny and producers to create and distribute a new breed of red bilopoyasyh pigs.

***Key words**: genes, reproduction, genetic potential, combination, improving, selection token, genetic structure.*

На Миколаївщині, як і на Україні в цілому, свинарство було і в перспективі довго ще залишиться пріоритетною галуззю сільськогосподарського виробництва.

Завдяки своїм біологічним особливостям свині посідають основне місце в забезпеченні людей м'ясом. На даний час в Україні, коли значно зменшилося виробництво м'яса, вирішення проблеми забезпечення харчування населення високоцінним білком у стислі терміни можливе лише за рахунок свинини.

Для підвищення рентабельності галузі свинарства необхідно інтенсивно вирощувати висококласний молодняк у племзаводах та племрепродукторах і використовувати його для відтворення в товарних господарствах. У комплексі зоотехнічних та організаційно-господарських заходів, направлених на збільшення виробництва свинини, покращення її якості і підвищення рентабельності важливе місце займає робота зі створення нових порід з високим генетичним потенціалом, селекційно-племінна робота з удосконалення наявних порід свиней різного напрямку продуктивності і пошук оптимальних варіантів поєднань порід, ліній та сімейств.

Науково-обґрунтована селекційно-племінна робота зі стадом обумовлює високий рівень його продуктивності, постійне удосконалення продуктивних якостей тварин та створення нових внутріпородних заводських ліній, родин, типів. Зростаючий попит товарного свинарства на швидкостиглих м'ясних кнурів-виробників для широкого використання їх в гібридизації обумовило поширення в Миколаївській області популяцій свиней м'ясного напрямку продуктивності як таких, що мають більш високу інтенсивність росту, меншу витрату кормів на одиницю приросту та кращі м'ясні якості.

Останнім часом особливого значення в Миколаївській області набула нова популяція свиней червоної білопоясої породи (ЧБПП), які в умовах південного регіону при чистопородному розведенні та схрещуванні зі свинями розповсюджених тут порід мають досить високі показники продуктивності, чим вигідно відрізняються від інших. Робота зі створення нової породи червоних білопоясих свиней, яка завершилася в 2007 році, велася в декількох регіонах України. На Миколаївщині створення даної популяції свиней розпочалося науковцями Миколаївського інституту АПВ ще у 1985 році в господарствах Веселинівського, Жовтневого, Очаківського, Первомайського й інших районів. Про успішність проведеної роботи свідчить хоча б той факт, що з п'яти племзаводів даної породи на Україні два функціонують у нашому регіоні. Свині ЧБПП мають високий генетичний потенціал продуктивності, міцну конституцію, надзвичайну стійкість до стресів, м'ясо і сало доброї якості, а відгодівельний молодняк володіє

високою енергією росту при низьких затратах корму (3,7-3,9 к.од. на 1 кг приросту).

Робота з поліпшення червоної білопоясої породи свиней у даний час на Миколаївщині ведеться у напрямку покращення м'ясних якостей тварин за рахунок зменшення товщини шпику, підвищення маси окосту, довжини тулуба та інтенсивності росту молодняку. Досягти цього передбачається шляхом відбору та прилиття крові свиней поліпшуючих порід ландрас, п'єтрен і інших, які за типом будови тіла, рівнем продуктивності та пристосованості до умов півдня близькі до тварин поліпшуючої породи, але відрізняються від них у кращу сторону: ландрас – довжиною тулуба, п'єтрен – більш вираженими окостами та вмістом м'яса в туші.

Основна робота з удосконалення даного генотипу, створення більш перспективних ліній та сімейств, консолідації особливо важливих господарсько-корисних ознак, розповсюдження тварин бажаного типу та використання різних варіантів схрещування в Миколаївській області останнім часом проводиться в племзаводах свиней ЧБПП ДП «ДГ «Зоряне» Первомайського та СГПП «Техмет-Юг» Жовтневого районів.

У ДП «ДГ «Зоряне» на 01.01.09 р. нараховується племінне поголів'я основних кнурів – 8 та маток – 80 голів, 30 голів – свиноматок, що перевіряються, та 53 голови ремонтного молодняку. Все поголів'я кнурів відповідає вимогам класу «еліта», з основних свиноматок – 48 голів (60 %) відповідають вимогам класу «еліта» та 32 голови (40 %) – першому класу. Із 53 голів реммолодняку 33 голови (62 %) за комплексом ознак віднесені до класу «еліта» та 20 голів (38 %) – першого класу. Основні кнури-плідники відносяться до 7 генеалогічних ліній: Девізіона, Диферамба, Дозора, Дебюта, Дантиста, Драба, Девіза; основні свиноматки належать до 7 родин: Дельти, Догми, Дикції, Драбовки, Дойни, Декади, Дилеми. Середня багатоплідність ведучої групи маток – 10 голів поросят. Середня маса гнізда при відлученні у віці 2 місяці – 177 кг, а жива маса одного поросяти – 18,5 кг. У поточному році в цьому племзаводі одержано 1 552 голови поросят ЧБПП.

У племзаводі червоної білопоясої породи СГПП «Техмет-Юг» на 01.01.09 р. налічується 1 760 голів свиней, у тому числі 15 основних кнурів-плідників, 165 голів основних свиноматок, 40 голів свиноматок, що перевіряються, 26 голів кнурців, 120 голів ремонтних свинок.

Усі основні кнури за комплексом ознак відповідають вимогам класу «еліта». Кнури відносяться до 8 генеалогічних ліній: Дантиста, Дебюта, Девізіона, Девіза, Дозора, Диферамба, Динаміта, Драба. Із пробонітованих 165 маток за комплексною оцінкою 147 голів (89 %) відповідають вимогам класу «еліта» та 18 голів (11 %) – першого класу. Всі 20 голів ремонтних кнурців відповідають вимогам класу «еліта», 120 ремонтних свинок у віці 6-9 місяців за комплексом ознак відповідають вимогам класу «еліта». Матки основного стада відносяться до 7 родин: Драбовки, Дельти, Дойни, Декади, Дорзи, Дивізії, Дилеми.

Багатоплідність свиноматок провідної групи склала 11 голів поросят, середня жива маса гнізда у віці 2 місяці склала 183 кг, а одного поросяти – 18,7 кг. У поточному році в племзаводі одержано понад 2 тис. голів поросят ЧБПП.

У процесі наукового супроводження названих осередків з розповсюдження племінних тварин було проведено ряд науково-виробничих досліджень щодо пошуку найбільш перспективних в умовах Миколаївщини варіантів прилиття крові поліпшувачів у напрямку підвищення репродуктивних здатностей маток, інтенсивності росту молодняку свиней та створення нових генеалогічних структур ЧБПП. Зважаючи на значимість, особливо акцентовано увагу на забійних та м'ясних якостях піддослідних тварин.

Результати досліджень свідчать, що середня предзабійна жива маса піддослідних свиней була майже однаковою і коливалась у межах 118-125 кг (табл. 1).

Таблиця 1

Забійні та м'ясні якості піддослідних тварин (M ± m)

№ з/п	Поєднання	Передзабійна жива маса, кг	Маса парної туші, кг	Забійний вихід, %
1	ЧБПП х ЧБПП	120,7 ± 3,5	91,5 ± 0,80	76,4 ± 0,29
2	(ЧБПП х Л) х ЧБПП	125,6 ± 2,18	92,2 ± 1,75	73,4 ± 2,45
3	ЧБПП х (ЧБПП х П)	130,8 ± 2,06	99,6 ± 1,63	76,0 ± 2,85
4	ЧБПП х Л	118,0 ± 0,70	82,9 ± 0,29	70,3 ± 0,60

Забійний вихід коливався за всіма варіантами поєднань у межах 70,3-76,4 %, найвищим він виявився у тварин ЧБПП – 76,4 %.

Важливими селекційними ознаками, які характеризують м'ясні якості свиней, є довжина туші, товщина шпику, маса задньої третини туші, площа «м'язового вічка» (табл. 2). Найбільш високий показник довжини туші виявився у тварин ЧБПП з прилиттям крові породи ландрас, товщина шпику на рівні 6-7 грудних хребців у всіх поєднаннях знаходиться в межах 24-25 мм, крім поєднання, де прилита кров великої білої породи (26 мм).

За масою задньої третини туші тварини ЧБПП з прилиттям крові породи п'єтрен та ландрас у деякій мірі перевищують чистопородних свиней, за площею ж «м'язового вічка» молодняк ЧБПП переважав тварин інших дослідних груп.

Таблиця 2

Результати забою піддослідних тварин (M ± m)

Показники	Поєднання					
	ЧБПП х ЧБПП	(ЧБПП х Д) х ЧБПП	(ЧБПП х Л) х ЧБПП	ЧБПП х (ЧБПП х П)	ВБ х ЧБПП	ЧБПП х Л
Довжина туші, см	107,6 ± 0,29	103,0 ± 1,83	108,6 ± 2,53	107,2 ± 1,49	105,0 ± 0,70	109,0 ± 0,29
Товщина шпику на рівні 6-7 грудних хребців, мм	24 ± 0,04	24 ± 0,82	24 ± 0,86	25 ± 0,40	26 ± 0,57	25 ± 0,29
Маса задньої третини туші, кг	11,82 ± 0,43	11,0 ± 0,84	11,89 ± 0,52	11,89 ± 0,16	11,80 ± 0,34	11,84 ± 0,35
Площа «м'язового вічка», см^2	33,4 ± 0,32	29,1 ± 0,44	28,9 ± 0,23	29,95 ± 0,58	28,82 ± 0,22	29,80 ± 0,26

Одержані дані свідчать, що прилиття крові порід ландрас, п'єтрен до чистопородних свиней ЧБПП дає можливість покращити м'ясні якості, та швидкостиглість свиней.

Проведені нами раніше дослідження дають можливість стверджувати, що поєднання свиней ЧБПП і великої білої породи значно покращують показник швидкостиглості молодняку.

Висновки

Генофонд ЧБПП Миколаївщини має достатню кількість чистопородних племінних тварин з високим генетичним потенціалом, який дає можливість ведення запланованої роботи щодо вдосконалення, розповсюдження високопродуктивних тварин та створення нових перспективних генеалогічних структур даного генотипу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бугаєвський В.М. Червоно-поясні м'ясні свині в умовах півдня України // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Миколаїв, 2006. – С. 33-38.
2. Бугаєвський В.М., Мінін В.І. Оцінка репродуктивних та відгодівельних якостей різних поєднань червоно-поясної спецлінії // Інтеграція науки з виробництвом. – Миколаїв, 1997. – С. 136-139.
3. Бугаевский В.М., Онищенко Л.В., Уманская Л.В. Перспективные генотипы свиней в условиях Николаевской области // Аграрний весник Причерноморья. – Одесса, 2005. – № 31.
4. Рибалко В.П., Березовський М.Д. Методика порівняльної оцінки порід, типів і ліній свиней в Україні // Сучасні методики досліджень у свинарстві. – Полтава, 2005.

Рецензенти: Топіха В.С., д.с.-г.н., професор;
Давиденко В.М., к.б.н., доцент

© Бугаєвський В.М., Онищенко Л.В., Данильчук М.І., 2009

Дата надходження статті: 12.03.09 р.